

Täname teid selle Decide'i komplekti allalaadimise eest!

Iga Decide'i komplekt sisaldab vajalikke mängutarvikuid kuni kaheksast mängijast koosnevale rühmale. Kui osalejaid on rohkem, varustage iga rühm mängukomplektiga.

Komplekti saab printida A4-formaadis paberile või kartongile. Parima tulemuse saamiseks kasutage paberit grammkaaluga 160g/m².

Esimesel üheksal lehel on erinevat värvi äärised, mis tähistavad selle paberi värvi, millele need tuleks printida. Komplekti kuulub 3 või 4 rohelist, 3 või 4 sinist, 1 kollane ja 2 oranži lehte.

Muud lehed tuleb printida valgele paberile või kartongile.

Viimased neli lehte sisaldavad mängualust ja reegleid iga osaleja jaoks.

Igal mängijal peab kindlasti olema A3-formaadis mängualus.

Reeglitega kaart tuleks eelistatavalt printida värvilises kirjas, kuid sobib ka mustvalge variant.

Veenduge, et mängualuseid ja reeglikaarte on sama palju kui osalejaid.

Toremaid mänguelamusi Decide'iga!

Kui teil on küsimusi või soovite mängu kohta lisateavet, saatke sõnum meiliaadressil info@playdecide.org.

Creative Commons License Deed

Attribution-Share Alike 3.0 Unported

You are free:

to **Share** — to copy, distribute and transmit the work

to **Remix** — to adapt the work

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work in the manner specified by the author or licensor (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).

Share Alike — If you alter, transform, or build upon this work, you may distribute the resulting work only under the same, similar or a compatible license.

With the understanding that:

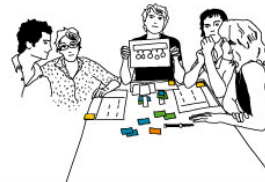
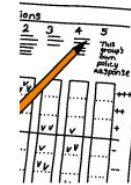
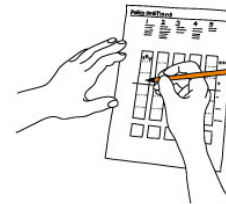
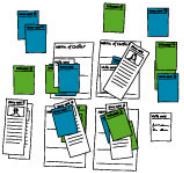
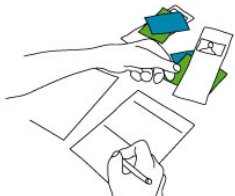
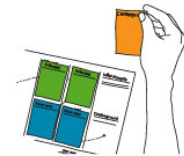
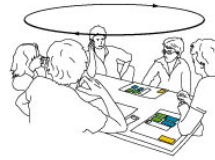
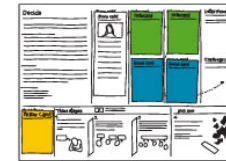
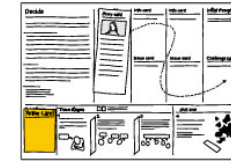
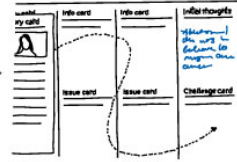
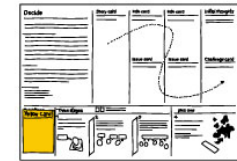
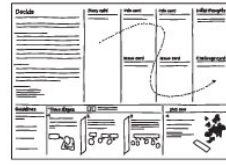
Waiver — Any of the above conditions can be waived if you get permission from the copyright holder.

Public Domain — Where the work or any of its elements is in the public domain under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Other Rights — In no way are any of the following rights affected by the license:

- Your fair dealing or fair use rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
 - The author's moral rights;
 - Rights other persons may have either in the work itself or in how the work is used, such as publicity or privacy rights.
- **Notice** — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work. The best way to do this is with a link to this web page.

To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/> or send a letter to Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.

Juhised

1.

Ettevalmistus

Printige PDF-id failinimede alusel värvilisele paberile või õhukesele kartongile.

Teil on vaja järgmist värvi A4-lehti: kollane (1), oranž (2), roheline (3 või 4), sinine (3 või 4) ja valge (7).

Lõigake kaardid välja.

Printige või paljundage mängijate arvule vastav hulk mängualuseid ja reegleid. Decide'i on kõige parem mängida 4–8 mängijaga.

2.

Alustamine

Decide'i mängimiseks kulub 80 minutit.

Iga mängija ees on mängualus. Mängu kuuluvad mitut tüüpi kaardid, millega mängu käigus täidetakse kogu mängualus.

Mängujuht selgitab mängijatele reeglkaartide abil mängu käiku. Ta tutvustab ka mängu eesmärgi.

Decide'i esimeses osas kogutakse ja jagatakse teavet. Siis järgneb arutelu.

Kolmandas osas proovivad mängijad sõnastada rühma ühise seisukoha. Decide lõpeb tulemuste üleslaadimisega veebisaidile www.playdecide.eu.

Enne esimese osa algust tuleb mängujuht kõigile mängijatele meelde vestlusreeglid (all vasakul) ja jagab laiali kollased kaardid.

Kui mõni mängija tunneb, et keegi rikub reegleid, võib ta tõsta arutelu peatamiseks kollase kaardi. Kui probleem on lahendatud, siis arutelu jätkub. Ülal paremal on ruum märkmete ja mõtete jaoks.

3.

1. osa. Teave

Selle osa läbimiseks kulub ligikaudu 30 minutit. Kõik mängijad loevad läbi sissejuhatuse (ülal vasakul).

Kõik mängijad loevad läbi mõned süžeekaardid, valivad enda jaoks ühe kõige olulisema ja asetavad selle mängualusele. Iga mängija tutvustab lühidalt oma süžeekaarti.

Kõik mängijad vahetavad ja loevad läbi teabekaardid, valivad enda jaoks kaks olulisemat ja asetavad mängualusele. Iga mängija tutvustab lühidalt oma teabekaarte.

Kõik mängijad loevad läbi probleemikaardid, valivad enda jaoks kaks olulisemat ja asetavad mängualusele. Iga mängija tutvustab lühidalt oma probleemikaarte.

Mängijad võivad valgete kaartide abil soovi korral igal ajal teavet ja probleeme juurde lisada. (Selle mänguosa kõiki etappe joonisel ei näidata, süžee-, teabe- ja probleemikaartidega korratakse samu toiminguid. Selle osa lõpuks on kõik kaardid mängualusel, nagu on näidatud viimasel joonisel.)

4.

2. osa. Arutelu

Selle osa läbimiseks kulub samuti ligikaudu 30 minutit.

Arutada võib mitut moodi. Valige viis, mis konkreetsele rühmale kõige paremini sobib.

Võimalik on vabas vormis arutelu. Piiranguid pole, mängijad arutlevad vabalt kindla järjekorrata. Kõik proovivad reegleid järgida (reeglite rikkumise korral võib kasutada kollaseid kaarte). Struktureeritum aruteluviis on rääkida kindlas järjekorras.

Kui arutelu ei edene või muutub igavaks, võib seda elavdada väljakutsekaartidega. Mängujuht jagab need välja, tekstiga pool all. Mängijad loevad neid ja tegutsevad vastavalt. Selles osas kasutavad mängijad kaarte oma argumentide toetamiseks.

Nad asetavad lauale kaardid, mis toetavad nende väiteid, rühmitavad need ja dokumenteerivad arutelu, moodustades rühma nägemust kajastavate teemade kohta kaardikogumeid. Kaardikogumi moodustamiseks võib kasutada igat tüüpi kaarte. Selle osa lõpuks peab olema moodustatud vähemalt üks kaardikogum.

5.

3. osa. Rühma ühine seisukoht

Decide'i viimase osa peale kulub ligikaudu 20 minutit. Kõik loevad läbi neli põhimõttelist koondseisukohta.

Kaardikogumite põhjal tehtud järeldustele toetudes otsustavad kõik mängijad kordamööda kõigi nelja koondseisukoha üle, hääletades nende poolt või vastu.

Proovige leida ühisosa. Kas on mõni koondseisukoht, millega te kõik nõustute? Kui sellist pole, proovige koostada rühma oma, n-ö viies põhimõtteline koondseisukoht.

6.

Tulemuste üleslaadimine

Mängujuht kannab tulemused funktsiooni Share your results (Jaga oma tulemusi) abil hääletusvormilt üle veebisaidile www.playdecide.eu.

Teie tulemused lisatakse kõigi teiste Euroopas mängitud Decide'i seansside tulemuste hulka.

Infokaart 1

AIDS ja HIV

AIDS (omandatud immuunsuspuudulikkuse sündroom) on HIV viiruse kõige tõsisem staadium. See lõpeb inimese immuunsussüsteemi täieliku kokkuvarisemisega.

Infokaart 2

Immuunsussüsteem

Immuunsussüsteem on inimese keha kaitsesüsteem. Selle rakud võitlevad viirustega ja teiste nakkustega. HIV viirus nõrgestab kaitsesüsteemi seda rünnates ja selle rakke hävitades.

Infokaart 3

Millal diagnoositakse HIV viiruse kandjatel AIDS?

1. Siis, kui neil on liiga vähe CD4 rakke (valgeid vereliblesid, mis võitlevad nakkusega) või
2. Need arenevad AIDS-ks määratletud haiguseks (ebatavaline sellel, kes pole HIV positiivne).

Infokaart 4

HAART (Üliaktiivne antiretroviiruslik teraapia)

HAART on hetkel AIDSi arengu vastu kõige tõhusam ravimeetod. Võimalikud kõrvalnähud on:

- maksaprobleemid
- diabeet
- kõrge kolesteroolitase
- hemofiiliat põdeval patsiendil suurenenud veritsemine
- närviprobleemid

Infokaart 5

Ravimite resistentsus

HIV võib muteeruda (vormi muuta) kui inimene tarvitab HIV viiruse vastast ravimit. See võib lõppeda sellega, et HIV viirust ei saa enam nende ravimite abil kontrollida.

Infokaart 6

HIV ja rasedus

Seda ei tea kindlalt keegi, kas HIV positiivsel emal sündiv laps on HIV viirusesse nakatanud või ei. Ravim nimega ZDV on näidanud haiguse ülekandumise riski määra alanemist kuni 70%.

Infokaart 7

HIV viirusega inimeste partnerite teavitamine

Osadel terviseosakondadel ja HIV kliinikutel on selleks anonüümne süsteem. Partneritele öeldakse, et neil on oht HIV viirusesse nakatuda, aga ei öelda, kes või kudas nende nimed üles andis.

Infokaart 8

HIV viirusesse nakatunud Euroopas

1996
Uued HIVi juhud: 7600
Uued AIDSi juhud: 4100

2003
Uued HIVi juhud: 13300
Uued AIDSi juhud: 1800

Muutus 1996-2003
Uued HIVi juhud: +75%
Uued AIDSi juhud: -55%

Aidsijuhtude vähenemine on peamiselt selgitatav ravimi HAARTi tõhususega (vt. Info kaart 4) juurutatud 1997.

Infokaart 9

Epidemia Balti riikides

Kõige drastilisem positiivsete HIV viiruse diagnooside kasv on olnud Balti riikides (Eestis, Lätis ja Leedus)

Infokaart 10

Euroopa teavitamissüsteemid

HIV viirusesse nakatumisest teatamine on ikka veel täiustamisel: mõnedel suurimate HIVi ja AIDSi epideemiatega maadel (Itaalia ja Hispaania) ei ole veel siiani riiklikku teatamise süsteemi.

Infokaart 11

Itaalia ja Hispaania

2003. aastal olid peaaegu pooled uued HIVi juhtumid Euroopa Liidu 25 maast Itaalias (27%) ja Hispaanias (21%). Kuigi kokku nad moodustavad ainult 22% kogu Euroopa Liidu rahvastikust.

Infokaart 12

Hiljuti diagnoositud AIDSi juhtumid Euroopa naistel

Naiste hulk kõigist diagnoositud inimestest:

1985: 10%
1995: 20%
2003: 27%

Infokaart 13

Uute aidsijuhtumite peamised põhjused 2003. aastal

42%
Heteroseksuaalne kontakt

31%
Süstitava aine kasutamine

19%
Homo/biseksuaalne kontakt

Infokaart 14

Euroopa naabermaad

Vene föderatsiooni, Ukraina ja nende lähimaade uute haigestumisuhtude hulk on üks maailma kõrgeimad. Venemaal ja Ukrainas on iga 100. täiskasvanud inimene nakatunud.

Infokaart 15

Kriminaalsete sanktsioonide ülesanded

1. Vanglas veedetud ajal ei saa süüdlane rohkem teisi nakatada.
2. Aitab süüdlasel oma käitumist muuta.
3. Karistus süüteo eest
4. Hoiab süüaluse tulevikus uuesti eksimast.

Infokaart 16

Karantiin

Maailma Tervisekaitse Organisatsioon ütleb: "Inimese isoleerimine ja karantiini panemine selle eest, et tal kahtlustatakse või tal on tuvastatud HIV nakkus, ei ole üldsuse tervise kaitsmisel põhjendatud.

Infokaart 17

Tegevused, millega kaasneb risk HIV viirust edasi kanda

Inimesi võidakse sundida sellistesse ohtudesse (vägistamine või nõelaga torkamine) või nad on ise nõus (vabatahtlik seks ja sama süstimisvarustuse kasutamine).

Infokaart 18

Hooletus

Tavaliselt on see jäme hoolimatus, millega ohustatakse teisi, mitte tavaline juhuslik hoolimatus ja kui proovitakse inimest kuriteos süüdi mõista, on see vaja ära tõestada.

Infokaart 19

HIV viirus

Hoolimata praegu saadaval olevatest ravimitest, ei ole siiani mingit võimalust viirust kehast lõplikult välja saada. Risk, et viirus kandub edasi, jääb ikka.

Infokaart 20

Nakatamise ärahoidmine

Iga varajases staadiumis leitud ja ravitud HIV viirus, arvatakse ära hoidvat 10- 20 edasisist nakatumist pikema perioodi jooksul.

Infokaart 21

Kondoomi kasutamine

Pideva kasutamise korral vähendab see nakatumise ohtu 80% võrreldes kaitsmata seksiga.

Infokaart 22

Seksuaalsed tehnikad

Mõnede seksuaalsete tehnikatega on nakkuse edasikandmise oht nii kaduvväike, et nakatunud isik võib ohutumaid seksuaalseid tehnikaid harrastada ka ilma kondoomita.

Infokaart 23

Erinevat tüüpi kuritegelikud kavatsused

- Kindel tahtmine kellegile halba teha
- Hoolimatus: inimene nõustub olulise riskiga, et see, mida ta teeb, põhjustab teistele kahju
- Tahtmatus: ei taheta midagi halba, aga ei õnnestunud piisavaid meetmeid tarvitusele võtta, et tulemust ära hoida.

Infokaart 24

HIV viiruse eest süüdi mõistmine

Vähemalt 130 inimest Euroopas on süüdi mõistetud nakkuse edasikandmise või teise inimese ohtu panemise eest. 90% juhtumitel oli tegu vabatahtliku seksiga.

Küsimuse kaart 1

Vaesus ja AIDS

Uringud on leidnud selgeid paralleele vaesuse ja AIDSi juhtumite vahel. Lisaks on sotsiaalmajanduslikud probleemid seotud vaesusega. Samas võib ka halb ligipääs korralikule tervishoiule suurendada HIV viirusesse nakatumise ohtu.

Küsimuse kaart 2

Häbi ja rumalus

Väga tihti peidetakse AIDSi epideemiaid häbi ja rumaluse tõttu avalikkuse eest. Sellise käitumise tulemused on eriti halvavad, sest siis ei tea ametivõimud toimuvast midagi ja nad ei saa epiteemiat pidurdada.

Küsimuse kaart 3

Nakkuse laienemise piiramine

Vaja on kolme peamist asja: ära hoidmine, ravi ja hooldus ning toetussüsteemid ja partnerlus. Põhiline on mitte panna vastutust Euroopa Liidule, vaid meetmed tuleb võtta tarvitusele igas kindlas riigis.

Küsimuse kaart 4

Poliitilised eesmärgid

Eesmärgid peaksid olema:
1. HIV viiruse edasikandumise ärahoidmine
2. Rahvusvaheliste inimõiguste kooskõlastamine.

Küsimuse kaart 5

Kas vangla aitab?

HIV viiruse kandja vangistamine ei hoia ära viiruse levikut, sest see saab levida teistele vangidele või partneri külaskäigu ajal.

Küsimuse kaart 6

Euroopa strateegia

1. Propageerida ennetamist, näiteks turvalisema seksi harrastamine
2. Llhtsustada HIV viiruse testimise kättesaadavust ja tervisehoidu kõigile inimestele, eriti migrantidele ja vaestele.

Küsimuse kaart 7

Karistus?

Karistuse täidesaatmine on õigustatud ainult siis, kui tegu on moraalselt hukkamõistetav. See ei ole seotud HIV viirusesse nakatumise ärahoidmise peamiste eesmärkidega.

Küsimuse kaart 8

Häbi

Kriminaalseadused, mis seostuvad ainult HIV viirusega, häbistavad HIV viiruse kandjaid, sest tänu meediale ja poliitikute sõnavõttudele üksikute juhtumite kohta, muudab see nad avalikkuse silmis potentsiaalseteks kurjategijateks.

Küsimuse kaart 9

Testimisest eemalepeletamine

Kui HIV positiivseid inimesi saaks kriminaalselt karistada, siis need, kes on teadlikud oma seisundist, võivad hakata testimist vältima.

Küsimuse kaart 10

Põhjendamatu turvatunne

Kui HIV positiivseid inimesi hakatakse kriminaliseerima, siis võib see tervete inimeste hulgas tekitada turvatunde. Nad võivad arvata, et see vähendab kaitsmata seksi ohtu.

Küsimuse kaart 11

Isiklik privaatsus

On oht tungida inimeste eraellu, kui nõustamist ja haiguslugusid ei hoita enam kofidentsiaasetena. Või kui avalikustatakse kohtuistungite käik.

Küsimuse kaart 12

Inimeste valikud

Inimestel ei ole vaja teada, kas tema seksuaalpartner kannab HIV viirust, et otsuseid langetada. Tuleb lihtsalt vältida ohtlikke seksuaalakte ja kasutada kondoomi.

Küsimuse kaart 13

Mis peaks olema ebaseaduslik?

Kui isik teab oma partneri HIV viirusest ja on ikkagi nõus sooritama riskantseid asju, siis pole kriminaalsed süüdistused HIV positiivse inimese vastu õigustatud.

Küsimuse kaart 14

Seadus ja faktid

Õiglaselised seadused põhinevad heal informatsioonil. AIDSi seadused ei peaks põhinema teadmatusel, poliitilistel ootustel ja kodanike nõudmisel vastu- võetud karmidel meetmetel.

Küsimuse kaart 15

Inimõiguste tähtsus

Kogemused HIVi ja AIDSi epideemiatega kinnitavad, et inimõiguste arendamine ja kaitsmine on hädavajalikud HIVi ja AIDS-ga võitlemisel.

Küsimuse kaart 16

Inimõiguste rikkumine

Karistades inimesi lihtsalt nende HIV staatuse tõttu rikutakse nende inimõigusi, eriti õigusi võrdsele kaitsele seaduse ees ja kaitset diskrimineerimise eest.

Küsimuse kaart 17

Kasu testi tegemisest

Esmane põhjus lasta ennast testida on see, et saada ravi. Aga enamus HIVi ja AIDSi kandjaid elavad maades, kus ravi on kättesaamatu ja liiga kallis.

Küsimuse kaart 18

Millal on karistus õigustatud?

On juhtunud, et mees tuleb naisele kallale selle eest, et naine teeb talle lihtsalt ettepaneku kondoomi kasutada. Kui mehed on HIV positiivsed, kas neid peaks siis karistama viiruse edasikandmise eest? Mis siis kui naised saavad viiruse oma abikaasa käest?

Küsimuse kaart 19

Milline käitumine peaks olema ebaseadulik 1?

Kas ainult selline käitumine, mille käigus otseselt toimub haiguse ülekandmine või ka see, mille käigus oli risk, aga haigus üle ei kandunud?

Küsimuse kaart 20

Milline käitumine peaks olema ebaseadulik 2?

Kõikide riskantsete ettevõtmiste puhul ilma teise inimese nõusolekuta peaks rakendama kriminaalse vastutuse, hoolimata asjaga seotud inimeste HIV viiruse olemasolust.

Küsimuse kaart 21

Ülekandmise oht

Põhilised riskifaktorid on HIV viiruse kontsentratsioon veres, mis on kõrgeim kohe peale nakatumist, kui seda ei ravita ja HIV viirus kombineerituna mõne teise suguhaigusega.

Küsimuse kaart 22

Tango tansimiseks on vaja kahte inimest

Kui kaks isikut astuvad seksuaalsuhtesse, peavad mõlemad vastutama meetmete eest, mis kaitsevad nende tervist ja hoiavad ära soovimatud kõrvalnähud (nagu rasedus ja HIV viirus).

Küsimuse kaart 23

Vajadus seadusliku kaitse järele

HIV viiruse vastu on olemas piisavalt kaitsevahendeid. Kui inimesed on piisavalt informeeritud võimalikest riskidest ja neil on võimalus ennast selle eest kaitsta, siis pole mingit seaduslikku kaitset vaja.

Küsimuse kaart 24

Meie kohustus vastutada

Ühiskond ei saa edukalt toimida niikaua, kui igaüks ei võta osakest vastutust teiste inimeste heaolu eest enda kanda. See puudutab ka HIVi ja teiste nakkuslike viiruste ennetemist.

Juhtnöörid: Kollane kaart!

Kasuta kollast kaarti, et aidata grupil juhiseid järgida. Lehvita seda, kui tunned, et juhiseid ei järgita või kui sa ei saa aru, mis toimub.

Juhtnöörid: Kollane kaart!

Kasuta kollast kaarti, et aidata grupil juhiseid järgida. Lehvita seda, kui tunned, et juhiseid ei järgita või kui sa ei saa aru, mis toimub.

Juhtnöörid: Kollane kaart!

Kasuta kollast kaarti, et aidata grupil juhiseid järgida. Lehvita seda, kui tunned, et juhiseid ei järgita või kui sa ei saa aru, mis toimub.

Juhtnöörid: Kollane kaart!

Kasuta kollast kaarti, et aidata grupil juhiseid järgida. Lehvita seda, kui tunned, et juhiseid ei järgita või kui sa ei saa aru, mis toimub.

Juhtnöörid: Kollane kaart!

Kasuta kollast kaarti, et aidata grupil juhiseid järgida. Lehvita seda, kui tunned, et juhiseid ei järgita või kui sa ei saa aru, mis toimub.

Juhtnöörid: Kollane kaart!

Kasuta kollast kaarti, et aidata grupil juhiseid järgida. Lehvita seda, kui tunned, et juhiseid ei järgita või kui sa ei saa aru, mis toimub.

Juhtnöörid: Kollane kaart!

Kasuta kollast kaarti, et aidata grupil juhiseid järgida. Lehvita seda, kui tunned, et juhiseid ei järgita või kui sa ei saa aru, mis toimub.

Juhtnöörid: Kollane kaart!

Kasuta kollast kaarti, et aidata grupil juhiseid järgida. Lehvita seda, kui tunned, et juhiseid ei järgita või kui sa ei saa aru, mis toimub.

Juhtnöörid: Kollane kaart!

Kasuta kollast kaarti, et aidata grupil juhiseid järgida. Lehvita seda, kui tunned, et juhiseid ei järgita või kui sa ei saa aru, mis toimub.

Väljakutse kaart

Räägi grupile, kes sinu arvates maksab (ressurssides või tagajärgedes) ja mis moodi.

Väljakutse kaart

Selgita lühidalt oma kaasmängijatele, milline on sinu arvates selle mõju tulevastele põlvkondadele.

Väljakutse kaart

Mis sa arvad, mida meedia võiks kõigest sellest arvata?

Väljakutse kaart

Kas sellega kaasnevad mingid ohud? Mõtle välja oht, räägi grupile ja küsi kahelt teiselt mängijalt, kas nad suudavad veel ühe ohu välja tuua.

Väljakutse kaart

Kujutle, mida sinu vanavanemad sellest teemast arvaksid. Räägi sellest grupile?

Väljakutse kaart

Kas grupp on “olnud vaoshoitud” ja pole rääkinud selle teemaga kaasnevatest “tabuprobleemidest?” Kui on, siis ütle: “Me pole rääkinud ...” ja alusta vestlust.

Väljakutse kaart

Kas see avaldab loodusele ka mõju? Räägi grupile, mis sa arvad.

Väljakutse kaart

Avalda oma arvamusi teema kohta, millest sa veel ei ole rääkinud.

Väljakutse kaart

Vali jutukaart. Esita grupile oma vaated selle teema kohta, nagu tegelane sinu jutukaardil.

Väljakutse kaart

Kas me saame õigustada raha kulutamist selle uurimisele, teades tervishoiu kättesaadavuse ebavõrdsusest Euroopa ja arengumaade vahel.

Väljakutse kaart

Kas sinu arvates on inimeste vajadused tähtsamad kui looduse, loomade ja loodete vajadused, kes ei saa enda eest seista.

Väljakutse kaart

“Me peame pikendama inimeste eluiga ja kasutama kõiki võimalusi uuringuteks, et aidata haigeid inimesi.”

Kas sa nõustud selle väitega?

Väljakutse kaart

Vali selline jutukaart, mille tegelaskuju vaated ei ühti sinu omadega. Räägi grupile, millised sinu vaated sarnanevad tegelaskuju omadega ja millised mitte.

Väljakutse kaart

Küsi, mida sinu paremal käel asuv inimene sellest teemast arvab. Mõtle välja argument, mis toetaks tema arvamust.

Väljakutse kaart

Küsi, mida sinu vasakul käel asuv inimene sellest teemast arvab. Katsu talle vastu vaielda.

Väljakutse kaart

Vali selline jutukaart, mille tegelaskuju vaated on sinu omadest kaugelt erinevad. Kujutades end selle tegelasena ning jutusta lühidalt grupile oma arvamusest selle teema kohta.

Situatsiooni kaart 1

Richard Schmidt

Richard Schmidt on Louisiana arst USA-st, keda süüdistati oma armukese Janice nakatamises. Mees süstis ühe oma teise HIV viirusesse nakatunud patsiendi verd Janicele. Janice väitis, et mees tegi seda kättemaksust, kuna ta katsus nende suhet lõpetada. Teadlastel õnnestus kindlaks teha, et Schmidt patsient võis suure tõenäosusega olla Trahanist leitud viiruse algallikas. Schmidt mõisteti süüdi ja pandi 50 aastaks vangi.

Situatsiooni kaart 2

Christophe Morat

2004. aasta juunis mõisteti Morat süüdi mürgitamise paragrafi järgi (Prantsusmaal ei ole ühtegi HIV viiruse vastast seadust) kuna ta ei teavitanud oma haiguslikust seisundist kahte naist, kellega oli seksuaalvahekorras ja millele järgnevalt mõlemad naised nakatusid HIV viirusesse. Ta mõisteti kuueks aastaks vangi. Femmes Positives on Prantsusmaal grupp inimesi, kes tegelevad HIV-sse nakatumisega seotud juhtumitega, et nakatunud naistel oleks õigus endisi armukesi kohtusse kaevata. Need kaks faktorit on põhjustanud Prantsusmaal tõsiseid väitlusi selle üle, kas HIV positiivseid inimesi peaks üldse seaduse silmis jaotama “ohvriteks” ja “kujategijateks,” või peaks jääma konventsiaalne seadus jagatud vastutusest.

Situatsiooni kaart 3

Mohammed Dica

2005. aasta märtsis mõisteti Dica Suurbritannias süüdi hoolimatus (mitte tahtmatus) raskete kehaliste vigastuste tekitamises kahele naisele. Ta väitis, et naised olid täiesti teadlikud kaitsevahenditeta seksuaalakti ohtlikusest temaga. Siiski prokuratuur väitis, et ta oli järjepidevalt veennud ühte naist kondoomi mitte kasutama, kuigi ta teadis, et ta oli HIV positiivne. Ta pani ka teist naist uskuma, et ta on HIV negatiivne ning et ta on rikas vallaline advokaat, kuigi tegelikult oli ta HIV positiivne, töötu ja abielus ning tal olid lapsed. Mees pandi neljaks ja pooleks aastaks vangi.

Valge kaart

Valge kaart

Valge kaart

Situatsiooni kaart 4

Tundmatu naine

2005. aasta mais mõisteti pereema Hamiltonist Kanadast kriminaalselt süüdi hoolimatuses, põhjustades sellega kehalisi vigastusi oma lapsele. Ta keeldus enne ja peale sünnitamist ravist ja ignoreeris nõuandeid, mis oleksid lapse HIV viirusesse nakatumise ära hoidnud. 2003. aastal pärast terve lapse sünnitamist, jäi naine aastal 2004 uuesti rasedaks ja vahetas oma tervishoiutalitlejat. Ta ei rääkinud uutele arstidele oma haigusest ja tema laps ei saanud hädavajalikke ravimeid. Hoolimata sellest, et oma esimest last ta rinnaga ei toitnud, sest arstid olid soovitanud seda mitte teha, toitis ta teist rinnaga ja lõpuks testiti ta teisel lapsel HIV viirus.

Situatsiooni kaart 5

Justin Dalley

2005. aasta juunis mõisteti uus-meremaalane Dalley süüdi kaitsmata seksi pärast oma tüdruksõbraga ja tema teavitamata jätmisest oma haigusest. Tüdruk jäi küll HIV negatiivseks, kuid algselt väitis ta Dalley perekonnale, et jäi HIV positiivseks. Hiljem ta tunnistas, et oli valetanud, kuid süüdistused tulid siiski väidetava vaimse stressi ja trauma pärast, mida ta oli kannatanud teada saades oma poisssõbra haigusest. Dalleyele mõisteti 300 tundi ühiskondlikku tööd, 6 kuud järelvalvet ja 1000 dollariline hüvitis, et katta oma tüdruksõbra nõustamine jt kaasnevad kulud.

Situatsiooni kaart 6

Kanada Punane Rist

2005. aasta juunis kaevati Kanada Punane Rist kohtusse, sest üle 1000 Kanada inimese sai HIV viiruse tänu nakatunud veretoodetele 1980.-te lõpus ja 1990.-te alguses, sest Punane Rist ei suutnud paar aastat korralikult tarvitusele võtta HIV-i ja hepatiidi järelvalvet pärast seda, kui valmisid testid nende kontrollimiseks. Ametlikud süüdistused võeti tagasi pärast seda, kui organisatsioon oma süüd tunnistas, vabandas kõigi ees ja lubas ohvritele kompensatsiooni maksta. Peale 5000 dollari suuruse trahvi, annetasid nad 1.5 miljonit dollarit (mis ei olnud tulnud avalikest annetustest) fondile, esmalt stipendiumiks HIV-st mõjutatud lastele, teiseks meditsiiniliste vigade uurimiseks.

Valge kaart

Valge kaart

Valge kaart

Situatsiooni kaart 7

Pavlos Georgiou

Küprose kalamees Pavlos Gergiou nakatas oma inglasest armukese romantilise puhkuse ajal. Ms Pink suutis lõpuks Küprose kohut veenda, et mees antaks 1997. a kohtu alla. Talle määrati 15 kuud vanglat. Samal ajal Suurbritannia valitsus teatas, et 1861. a. vastu võetud Süüdistused Inimese Tegude eest, tuleb ümber muuta nii, et tahtlik, aga mitte hoolimatu haiguse edasi kandmine oleks karistatav kuni eluaegse vanglakaristusega. Seda ei rakendatud esimese tahtlikult edasi kandmise juhtumi puhul 2003. aastal (vt. Mohammed Dica)

Situatsiooni kaart 8

Feston Konzani

2000. aastal diagnoositi Inglismaal elaval aafriklasest asüülitaotlejal Feston Konzanil HIV viirus. Talle anti nõu hoiatada kõiki oma tulevase seksuaalpartnereid oma haiguse eest. Hiljem ta magas kolme naisega, ilma et oleks neid hoiatanud. Naised nakatusid HIV viirusesse ja ta kaevati kohtusse. Konzani vaidles, et naised olid täiesti teadlikud temaga kaitsevahenditeta seksuaalakti ohtlikkusest. 2004. aastal mõisteti ta 10 aastaks vangi. Kohtunik ütles talle, et tema juhtum olgu õpetuseks teistele HIV positiivsetele, kes samamoodi käituvad.

Valge kaart

Valge kaart

Valge kaart

Sektsiooni nimi:

Millistele järeldustele see sektsioon sind viis?

Kaardid selles sektsioonis:

Infokaart	Küsimuse kaart	Situatsiooni kaart	Valge kaart

Sektsiooni nimi:

Millistele järeldustele see sektsioon sind viis?

Kaardid selles sektsioonis:

Infokaart	Küsimuse kaart	Situatsiooni kaart	Valge kaart

Sektsiooni nimi:

Millistele järeldustele see sektsioon sind viis?

Kaardid selles sektsioonis:

Infokaart	Küsimuse kaart	Situatsiooni kaart	Valge kaart

Erinevad seisukohad: HIV/AIDS ja seaduslik vastutus

Erinevad seisukohad

1

Tuleb sätestada HIV viiruse kohta spetsiifilised kriminaalseadused.

Tuleb rakendada olemasoleva kriminaalseaduse karistusi (üldise tervise ohustamine, rünnak isiku vastu, kallaletung jne), et oleks lubatud karistada igasuguse HIV viiruse ülekandumise ohu eest, sealhulgas hooletuse ja õnnetusjuhtumite eest.

2

Kohustus oma seisundist teada anda

HIV-positiivseid inimesi tuleb seadusega kohustada enda seisundist teada andma, enne kui asutakse tervete inimestega edasikandumisriski võimaldavatesse tegevustesse, isegi kui mõlemad pooled on nõus.

3

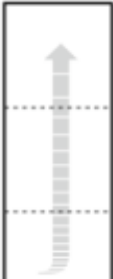
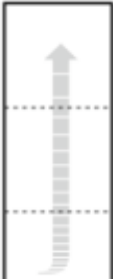
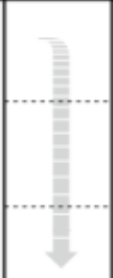
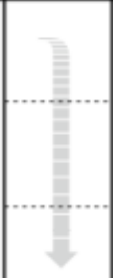
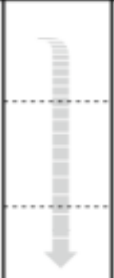
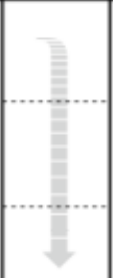
Kasutada seadust, aga ei tohiks sätestada HIV viiruse kohta spetsiifilisi seadusi.

Rakendada juba eksisteerivaid kriminaalseadusi ja kus sobib, seal avaliku tervise seadusandlust, aga mitte tekitada HIV viiruse kohta eraldi seadusandlust, et kaaluda hoolimatuse ja õnnetuste juhtusid.

4

Vältimine ja nõustamine.

Rohkem tuleks kasutada nõustamist ja haigestumise vältimist kui seadust. See tähendab lihtsat juurdepääsu: 1. HIV viiruse testimisele, 2. informatsiooni selle kohta, kuidas HIV viiruse edasikandumist ära hoida ja 3. vajalikku majanduslikku, sotsiaalset ja isiklikku toetust, et vältida riski HIV viiruse edasikandumiseks.

	1	2	3	4	
Tugi					+++
Vastuvõetav					++
Vastvõetamatu					+
Keeldu					-
					--

Erinevad seisukohad: HIV/AIDS ja seaduslik vastutus

Erinevad seisukohad

1

.....

.....

.....

.....

2

.....

.....

.....

.....

3

.....

.....

.....

.....

4

.....

.....

.....

.....

Tugi

Vastuvõetav

Vastvõetamatu

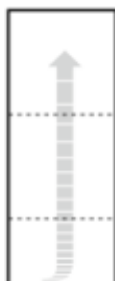
Keeldu

1

2

3

4

☐
☐
☐
☐

+++

++

+

-

--

HIV/AIDS ja seaduslik vastutus

On teatatud paljudest juhtumitest, kus inimesi, kes elavad HIV viirusega (inimese immuunsuspuudulikkuse viirus) on kriminaalselt karistatud erinevate tegude eest, millega nad on kas põhjustanud riski haiguse edasikandumiseks või nad ongi haiguse edasi kandunud. Mõnikord esitatakse kriminaalsed süüdistused ka väga kaudse nakatamise ohu korral ja karistused võivad olla karmid. Mõned jurisdiktsioonid on muutnud või parandanud seadusandlust selles vallas. See teema on pärvinud ka avalikku ja akadeemilist vastukaja. Ainuüksi Euroopas on selles sadu inimesi süüdistatud ja paljud on ka süüdi mõistetud. Sellised arendused tõstatavad küsimuse, kas kriminaalseadused ja süüdistused kuulutavad poliitilisi seisukohti HIV viiruse edasikandumise suhtes, või peaks rakendama avalikke terviseseadusi. Iseseisvad kohtuasjad võivad meedia poolt kajastatuna kaasata avalikkuse huvi.

Erinevad seisukohad

- 1. Tuleb sätestada HIV viiruse kohta spetsiifilised kriminaalseadused.** Tuleb rakendada olemasoleva kriminaalseaduse karistusi (üldise tervise ohustamine, rünnak isiku vastu, kallaletung jne), et oleks lubatud karistada igasuguse HIV viiruse ülekandumise ohu eest, sealhulgas hooletuse ja õnnetusjuhtumite eest.
- 2. Kohustus oma seisundist teada anda** HIV-positiivseid inimesi tuleb seadusega kohustada enda seisundist teada andma, enne kui asutakse tervete inimestega edasikandumisriski võimaldavatesse tegevustesse, isegi kui mõlemad pooled on nõus.
- 3. Kasutada seadust, aga ei tohiks sätestada HIV viiruse kohta spetsiifilisi seadusi.** Rakendada juba eksisteerivaid kriminaalseadusi ja kus sobib, seal avaliku tervise seadusandlust, aga mitte tekitada HIV viiruse kohta eraldi seadusandlust, et kaaluda hoolimatuse ja õnnetuste juhtusid.
- 4. Vältimine ja nõustamine.** Rohkem tuleks kasutada nõustamist ja haigestumise vältimist kui seadust. See tähendab lihtsat juurdepääsu: 1. HIV viiruse testimisele, 2. informatsiooni selle kohta, kuidas HIV viiruse edasikandumist ära hoida ja 3. vajalikku majanduslikku, sotsiaalset ja isiklikku toetust, et vältida riski HIV viiruse edasikandumiseks.

Mängu eesmärgid

- Tehke selgeks oma seisukohad
- Töötage välja grupi ühine nägemus
- Tehke oma hääl kuuldavaks
- Nautige arutelu!

Situatsiooni kaart

Infokaart

Infokaart

Esialgsed mõtted

Kirjuta üles oma esialgsed mõtted ja kasuta valgeid kaarte, et lisada küsimusi

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Küsimuse kaart

Küsimuse kaart

Väljakutse kaart

Juhend

Sul on õigus häälele:

üttele lühidalt oma arvamus.

Hinda oma elukogemust.

Austa teisi inimesi.

Lase neil lõpetada enne, kui alustad.

Rõõm mitmekesisusest.

Tervita üllatusmomenti või segadust, kui märki sellest, et tunned või mõtled midagi uut.

Mõtle teada-tuntud arvamustele.

'Aga' tunneta erinevust; 'Ja' tunneta sarnasust.

Kolm etappi

1. Informatsioon

Teadvusta oma isiklik seisukoht situatsiooni suhtes, lugedes ja valides kaarte, mis tunduvad Sulle kõige olulisemad. Aseta oma kaardid alusele ja loe need siis teistele mängijatele kõvasti ette.
± 30 MIN.

2. Arutelu

Koos teiste mängijatega alusta arutelu ja määra üks kuni mitu suuremat teemat, mis tunduvad olulised. Kõik saavad võimaluse rääkida. Aseta oma kaardid lauale, et ette valmistada igaks teemaks argumentid.

± 30 MIN.

3. Grupi ühine vastus

Kajasta teemasid, mida grupp arutas ja tuvasta kaardid, mis viisid argumentideni. Kas suudate jõuda grupiga üksmeelele poliitilise positsiooni suhtes, mis peegeldaks Teie grupi arvamust? Soovi korral võite sõnastada uue poliitilise positsiooni.
± 20 MIN.

. . . pluss üks

4. Tegevus

Mine lehele www.playdecide.eu ja:

- Lisa oma grupi arutelu tulemused Decide i andmebaasi;
- Vaata, mida teised inimesed Euroopas selle küsimuse kohta arvavad;
- Loe teema kohta rohkem;
- Lae alla uus mängu komplekt, mida koos sõprade või kolleegidega mängida; Vaata, mismuutus, peale seda, kui mängisid Decide mängu